
„Vůči vlivu politiků neexistuje významná protiváha ze strany intelektuální elity,“ říká Jiří Boudal

„Vůči vlivu politiků neexistuje významná protiváha ze strany intelektuální elity,“ říká Jiří Boudal

Proslov Jiřího Boudala, místopředsedy Studentské unie UK, pronesený 1. července 2009 na slavnostním zakončení akademického roku.

Hezký podvečer, dámy a pánové,

pokud jste se dozvěděli teprve z pozvánky na Zahradní slavnost, že na naší univerzitě existuje Studentská unie, není to opravdu žádné faux pas. Studentská unie vznikla ani ne před rokem a má mnohem víc plánů a představ před sebou než odvedené práce za sebou.

Nejvíc energie nyní unie věnuje Inventuře demokracie – tedy přípravám 20. výročí sametové revoluce. V té souvislosti nyní prožíváme jedno velké zklamání, se kterým bych se vám rád svěřil. Možná by z něj mohl vyplynout domácí úkol nejen pro unii, ale pro celou univerzitu.

Když jsme se před více než rokem rozhodli pustit do inventury naší společnosti, šli jsme automaticky nejdříve za politiky – jsou to přece oni, kdo mají největší odpovědnost za neutěšený stav veřejného prostoru a veřejného dění. Brzy nám ale došlo, že problém je jinde – na vlastním písečku, takříkajíc. Problém je v tom, že vůči vlivu politiků neexistuje významná protiváha ze strany intelektuální elity. Ne že by u nás bylo málo vzdělaných a činorodých lidí, ale jejich aktivity se zbytečně třífí a obecně trpí, zdá se nám, dvěma základními neduhy: zaslepenou specializací a neschopností (možná i neochotou) výrazně vstupovat do veřejné debaty.

Je to vidět v občanské společnosti, kde dnes existují tisíce bohulibých iniciativ, často ale nedovedou debatovat mezi sebou a nacházet společná témata, pro která by mohly spojit své síly. Kvůli roztržitosti a neschopnosti spolupracovat se málokdy podaří dosáhnout něčeho významnějšího.

Ale je to vidět i ve vědeckém a kulturním prostředí. Nedávno jsme oslovili kolem stovky českých osobností, zda by nám v anketě nedopověděli, co podle nich naší demokracii po dvaceti letech nejvíce schází. Ale většina jich odmítla s tím, že to není oblast, které se profesně věnují.

Odpovídá to zcela dnešní představě o vědci jako expertovi na jeden úzký výsek skutečnosti.

Takové pojetí nám po půlroční zkušenosti se světem politiky začíná připadat čím dál tím nebezpečnější. Akademici, a zejména ti univerzitní, by měli umět vystoupit z hranic svého oboru a zapojovat se do veřejného prostoru. Jinak v něm nechávají místo pro populisty a mediální kašpárky všeho druhu.

Je dobře, že naše univerzita oficiálně vystoupila proti Bílé knize, dokumentu, který si pod pojmem „vědec“ představoval právě jen špičkového fachidiota. Ale je teď myslím pro naši univerzitu velkým úkolem, abychom skutečně byli schopni představit důstojnou alternativu vědce - nejenom na papíře.

Abychom nevypouštěli do společnosti fachidioty, ale osobnosti, které kromě zájmu o svůj obor cítí odpovědnost ke své společnosti a kultuře, které se o obojí zajímají a které jsou schopné jít kvůli obojímu s kůží na trh. Máme v tom, myslím, ještě velké rezervy. Za Studentskou unii uděláme co budeme moci, abychom je odstraňovali a doufáme, že se k tomuto našemu domácímu úkolu přidá i někdo z vás.